

Μετάνοια: πορεία από το κατ' εικόνα στο καθ' ομοίωση (Αρχιμ. Αθανάσιος Αναστασίου, Προηγούμενος Ι.Μ. Μεγάλου Μετεώρου)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 23 Φεβρουαρίου, 2021

Αναφερθήκαμε στο [προηγούμενο κείμενό μας](#) στην επιτακτική ανάγκη της βαθείας, υπαρξιακώς βιουμένης μετανοίας σέ αυτή τήν τόσο κρίσιμη περίοδο πού διανύουμε.

Μετάνοια είναι τό «κλειδί», τό «φάρμακο» εκείνο διά τοῦ ὁποίου ἐπέρχεται ἡ ἐξυγίανση, ἡ κάθαρση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τά πάθη καί ἡ ἐπαναφορά τοῦ νοῦ του πρὸς τόν Θεό. Μετά-νοῶ, σημαίνει, **ἀναστροφή τοῦ νοῦ μας ἀπό τήν ἀποστασία πρὸς τήν πηγή τῆς ζωῆς, τόν Θεό**. Σημαίνει τήν πορεία τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό κατ' εἰκόνα στό καθ' ὁμοίωση.

Στό σημεῖο αὐτό -καί πρὶν προχωρήσουμε στήν ἀνάπτυξη τῆς ἔννοιας τῆς μετανοίας- εἶναι, θεωροῦμε, ἀπαραίτητο νά ἀναφερθοῦμε καί νά περιγράψουμε συνοπτικά τό **πῶς δημιούργησε ὁ Θεός τόν ἄνθρωπο, μέ ποιά χαρακτηριστικά καί μέ ποῖο σκοπό. Ποιά εἶναι τά ἰδιαίτερα χαρίσματα πού τοῦ προσέδωσε; Τί εἶναι ἡ ψυχή, τί εἶναι ὁ νοῦς, τί εἶναι ἡ λογική, τί εἶναι τό αὐτεξούσιο, πῶς ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει τήν κτιστή δημιουργία καί πῶς γνωρίζει τόν Θεό.**

Ὅπως πολύ εὔστοχα παρατηρεῖ ὁ μακαριστός [Γέροντας Γεώργιος Καψάνης](#), «ἐδόθησαν ἀπό τόν Θεὸν τὰ χαρίσματα τοῦ “κατ' εἰκόνα” στὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ φθάσει πολὺ ὑψηλά, νὰ πετύχει μέ αὐτὰ τήν ὁμοίωσή του μέ τὸ Θεὸ καὶ Πλάστη του, νὰ ἔχει μία ὄχι ἐξωτερική, ἠθικὴ σχέση μαζί Του, ἀλλὰ μία προσωπικὴ ἔνωση μέ τὸν Δημιουργό του».

»Εἶναι ἴσως πολὺ τολμηρὸ -συνεχίζει ὁ φωτισμένος Γέροντας- ἀκόμη καί νὰ λέμε καί νὰ σκεπτόμαστε, ὅτι [σκοπὸς τῆς ζωῆς μας εἶναι νὰ γίνουμε θεοὶ κατὰ Χάριν](#). Ὅμως ἡ Ἁγία Γραφή καί οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν μᾶς τὸ ἀπέκρουσαν. Ὑπάρχει δυστυχῶς ἄγνοια στοὺς ἀνθρώπους ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καί σὲ πολλοὺς μέσα στήν Ἐκκλησία. Διότι **νομίζουν ὅτι σκοπὸς τῆς ζωῆς μας εἶναι, στήν καλύτερη περίπτωση, ἀπλῶς ἡ ἠθικὴ βελτίωσή μας, τὸ νὰ γίνουμε καλύτεροὶ ἄνθρωποι**. Ἐνῶ ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο, ἀπὸ τὴν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καί ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρες, μᾶς παραδίδεται ὅτι σκοπὸς τῆς ζωῆς μας δὲν εἶναι αὐτό. Τὸ νὰ γίνῃ δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος μόνο καλύτερος ἀπ' ὅ,τι εἶναι, ἠθικώτερος,

δικαιότερος, έγκρατέστερος, προσεκτικότερος. Όλα αυτά πρέπει να γίνουν, αλλά δεν είναι ο μεγάλος σκοπός, ο τελικός σκοπός, για τον οποίο ο Πλάστης και Δημιουργός μας έπλασε τον άνθρωπο. Ποιός είναι αυτός ο σκοπός; **Η θέωσις**. Τò **να ένωθει ο άνθρωπος με τον Θεό**, όχι με ένα έξωτερικό ή συναισθηματικό τρόπο, αλλά **όντολογικά**, πραγματικά»[1].

Είναι ετύχημα και εύλογία έξαιρετη του Θεού ότι στά χρόνια μας έχουμε πλειάδα θεουμένων οσίων (όσοι Πορφύριος, Παΐσιος, Δανιήλ, Έφραΐμ, Ίερώνυμος οί άγιορείτες, Ίάκωβος ο έν Εύβοία, Ίωσήφ και Σοφρώνιος οί ήσυχαστές, Καλλίνικος Έπίσκοπος Έδέσσης, Αμφιλόχιος ο έν Πάτμω κ.ά.)

Τό Βιβλίο τής Γενέσεως, στό πρώτο κεφάλαιο, μάς πληροφορεί ότι ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο «κατ' εικόνα» και «καθ' όμοίωσιν» δική Του, δίδοντάς του ιδιαίτερα χαρίσματα και ικανότητες και καθιστώντας τον κορωνίδα και βασιλέα τής κτίσεως.

«Καί είπεν ο Θεός· ποιήσωμεν άνθρωπον κατ' εικόνα ήμετέραν και καθ' όμοίωσιν... και έποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον, κατ' εικόνα Θεού έποίησεν αυτόν, άρσεν και θήλυ έποίησεν αυτούς...»[2]. *«Καί έπλασεν ο Θεός τον άνθρωπον, χούν από τής γής. Καί ενεφύσησεν εις τό πρόσωπον αυτού πνοήν ζωής, και έγένετο ο άνθρωπος εις ψυχήν ζώσαν»*[3].

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι από τήν πρώτη στιγμή τής δημιουργίας του από τον Θεό, ο άνθρωπος λαμβάνει τά βασικά του γνωρίσματα, λαμβάνει τήν ιδιαίτερη ταυτότητά του, πού είναι τό «κατ' εικόνα», καθώς και τον τελικό προορισμό του, πού είναι τό «καθ' όμοίωσιν», ή θέωσή του, δηλαδή.

Οί Πατέρες τής Έκκλησίας μας αναλύοντας αυτά τά κύρια γνωρίσματα του ανθρώπου αναφέρουν ότι «τό μεν γάρ “κατ' εικόνα” τό νοερόν δηλοϊ και άυτεξούσιον»[4].

Τό νοερόν τής ψυχής περιλαμβάνει δύο δυνάμεις τής ψυχής, τον νοϋ και τήν λογική. Ο νοϋς είναι ή θεωρητική ένέργεια τής ψυχής. Μέ τον νοϋ ο άνθρωπος γνωρίζει τον Θεό, άποκτã τήν έμπειρία του Θεού. Ο λόγος (ή λογική) είναι ή πρακτική ένέργεια τής ψυχής. Μέ τήν λογική ο άνθρωπος γνωρίζει τήν φύση και τήν κτιστή δημιουργία.

Όπως παρατηρεί ο Καθηγητής κ. Δημήτριος Τσελεγγίδης «ο νοϋς και ή λογική, έπειδή συνδέονται πολύ στενά μέ τήν έλευθερία (άυτεξούσιο) του ανθρώπου, του δίνουν τήν δυνατότητα να τρέπεται μέ τήν θέλησή του τόσο στό καλό όσο και στό κακό. Μόνον, όταν ο άνθρωπος έχει τήν γνώμη του άπαλλαγμένη από κάθε είδους άνάγκη, παρατηρεί ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, μπορεί να διατηρείται στήν κατά φύση ζωή και να προσεγγίζει τον Θεό ή να έκτρέπεται από τήν κοινωνία μαζί Του και να

κατευθύνεται πρὸς τὸν θάνατο.

Δημιουργώντας ὁ Θεὸς ἐλεύθερο (αὐτεξούσιο) τὸν ἄνθρωπο **στέρησε τὴν δυνατότητα καὶ στὸν διάβολο νὰ ἀσκεῖ βία πάνω στὸν ἄνθρωπο**. Ἔτσι **μόνο μέ τὴν πειθῶ ἢ τὸν δόλο [ὄχι ἀναγκαστικά] μπορεῖ ὁ πονηρὸς διάβολος νὰ ἐπηρεάσει τὴν θέληση τοῦ ἀνθρώπου** καὶ νὰ τὸν κάνει κοινωνὸ τῆς ἀποστασίας του»[5].

Θὰ πρέπει στό σημεῖο αὐτό νὰ σημειώσουμε ὅτι τό κατ' εἰκόνα Θεοῦ σημαίνει κατ' εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου καὶ μάλιστα τοῦ σαρκωμένου Λόγου τοῦ Θεοῦ. Στὴν πραγματικότητα, δηλαδή, **ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλασμένος κατ' εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ**, ἀφοῦ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς «*ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου*»[6], ὅπως μᾶς βεβαιώνει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας δίνουν ἰδιαίτερη ἔμφαση στό γεγονός ὅτι τό περιεχόμενο καὶ ἡ ὁδὸς τῆς θεώσεως εἶναι ἡ ἔνωση μέ τὸν Χριστό, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ **ἔνωση μέ τό Ἀρχέτυπο εἶναι ἐκείνη πού ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν ὀλοκλήρωσή του**. Τό Ἀρχέτυπο, λοιπόν, τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ κατὰ συνέπεια ὁ προορισμὸς του εἶναι νὰ ὑψωθεῖ ὡς τό Ἀρχέτυπο, **νὰ μιμηθεῖ, δηλαδή, τίς ἀρετές καὶ τὴν εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ· νὰ φθάσει, δηλαδή, ὁ ἄνθρωπος, μέ τὴν χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, στὴν χριστοποίησή του**. Χριστοποίησις εἶναι ἡ χαρισματικὴ μεταβολή (ἐμπλουτισμὸς) τοῦ κατ'εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου στό καθ' ὁμοίωσις τοῦ Θεοῦ, δηλαδή τοῦ Χριστοῦ, πού σημαίνει πρακτικὰ μετοχή στὴν ἅγιο-τριαδική ζωή.

Ὁ **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός** ἀναφερόμενος στό «καθ' ὁμοίωσις» ἀναφέρει ὅτι αὐτό λέγεται «*γιά τὸν λόγο τῆς ἀρετῆς [πού ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἀποκτήσει] καὶ γι' αὐτές τίς θεομίμητες καὶ θεώνυμες, [πού ἔχουν τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ] πράξεις*. Δηλαδή σχετικὰ μέ τὴν φιλόανθρωπη διάθεση πρὸς τοὺς συναθρώπους του· καὶ μέ τό ὅτι οἰκτεῖρει καὶ ἐλεεῖ καὶ ἀγαπᾷ τοὺς συνδούλους [του] καὶ [τούς] δείχνει κάθε εὐσπλαχνία καὶ συμπάθεια»[7].

Τό «κατ' εἰκόνα», μᾶς λέει καὶ πάλι ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, «*τό ἔχει κάθε ἄνθρωπος, διότι τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀμετάκλητα*. Τό δέ “καθ' ὁμοίωσις” [τό ἔχουν] σπάνιοι καὶ μόνον οἱ ἐνάρετοι καὶ ἅγιοι [ἄνθρωποι], οἱ ὁποῖοι μιμοῦνται, κατὰ τό δυνατόν στοὺς ἀνθρώπους, τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ»[8]. Αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ πνευματικὴ πορεία τοῦ κάθε ἀνθρώπου, νὰ μιμηθεῖ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ φθάσει στό «καθ' ὁμοίωσις», ἐνεργοποιώντας τὰ χαρίσματα τοῦ «κατ' εἰκόνα».

Ὁ φορέας τοῦ κατ' εἰκόνα στὸν ἄνθρωπο εἶναι ἡ ψυχὴ. Ἡ ψυχὴ εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς δημιούργημα εἶναι κτιστή. Εἶναι «οὐσία

γεννητή», όπως μάς λέει ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης[9]. Ἡ ψυχὴ, λοιπόν, εἶναι κτιστή, δημιουργημένη καὶ ὄχι ἄκτιστη, ἀφοῦ Ἄκτιστος εἶναι μόνον ὁ Θεός, ὁ Ὅποιος εἶναι ἀναρχος, ἀίδιος, ἀπερινόητος, ἀπερίγραφτος, ἀνεξιχνίαστος, ἀθέατος, ἀνείδεος, ἄρρητος, ἀπρόσιτος, ἀνόμιος, ἀφιλοσόφητος, ἀνέκφραστος, ἀχώρητος, καὶ πάντων ἐπέκεινα.

Κάθε κτιστό, κάθε δημιούργημα ἔχει ἀρχὴ καὶ τέλος. Εἰδικά, ὅμως, ἡ ψυχὴ, ἐνῶ ἔχει ἀρχὴ καὶ θά ἔπρεπε, ὡς κτίσμα, νὰ ἔχει καὶ τέλος, κατὰ θεία βούληση, ὄχι ἐκ τῆς φύσεώς της, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔτσι θέλησε ὁ Θεός, δέν ἔχει τέλος, εἶναι ἀθάνατη. Εἶναι, δηλαδή, ἡ ψυχὴ κτιστή κατὰ τὴν φύση, ἀλλὰ ἀθάνατη κατὰ χάριν.

Ἡ ψυχὴ εἶναι ἐθελότροπη, ἀυτεξούσια, ἔχει, δηλαδή, ἐλεύθερη βούληση, ἐλεύθερη προαίρεση καὶ ἐλεύθερη ἐπιλογή. Τό ἀυτεξούσιο εἶναι ἡ δυνατότητα τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐξουσιάζει τόν ἑαυτό του, νὰ ἐπιλέγει ἐλεύθερα καὶ ἀβίαστα τόν τρόπο τῆς ζωῆς του καὶ τῆς δραστηριότητάς του. Τόσο πολύ, μάλιστα, σέβεται ὁ Θεός τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, πού, ὅπως μάς ἀναφέρει τό πατερικό λόγιον, «ὁ ἄνευ σοῦ πλάσας σε (Θεός) οὐ δύναται ἄνευ σοῦ σῶσαί σε»· δηλαδή ὁ Θεός, πού χωρίς τὴν δική σου συμμετοχὴ σέ ἔπλασε, δέν μπορεῖ, χωρίς τὴν δική σου συμμετοχὴ, νὰ σέ σώσει. Τό ἀυτεξούσιο εἶναι πραγματικά μοναδική καὶ μεγαλειώδης δωρεὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς τόν ἄνθρωπον, ἀφοῦ τοῦ παρέχει τὴν δυνατότητα καὶ τό δικαίωμα ἀκόμη καὶ νὰ Τόν ἀρνεῖται. Γι' αὐτό καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας χαρακτηρίζουν τό ἀυτεξούσιο καὶ ὡς **ισόθεο, φυσικά κατὰ χάριν**. «Ἰσόθεον γὰρ ἔστι τὸ ἀυτεξούσιον»[10], μάς λέγει ὁ Άγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης.

Ἡ ψυχὴ δημιουργεῖται ταυτόχρονα μέ τό ἀνθρώπινο σῶμα, οὔτε πρὶν οὔτε μετὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ σώματος. Δημιουργεῖται, ὅπως μάς διδάσκουν οἱ Άγιοι Πατέρες, «ἐξ ἄκρας συλλήψεως»[11]· μέ τὴν σύλληψη, δηλαδή, τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου ἔχουμε ταυτόχρονα, θεία βουλήσει, καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία φανερώνεται καὶ ἐκφράζεται, καθὼς ἀναπτύσσεται τό ἔμβρυον καὶ ὁ ἄνθρωπος. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἐξ ἀρχῆς ὀλοκληρωμένη, δέν μπορεῖ, ὅμως, νὰ ἐκδηλώσει τίς ἐνέργειές της ἐξ ἀρχῆς, λόγω τοῦ μὴ ἀνεπτυγμένου ἀνθρωπίνου σώματος. Οἱ ἐνέργειές της, δηλαδή, ἐμφανίζονται σταδιακά μέ τὴν πρόοδο τῆς σωματικῆς ἀναπτύξεως. Κατὰ τόν Άγιο Ἰωάννη τόν Συναῖτη, τόν συγγραφέα τῆς Κλίμακος, «κατ' αὔξησιν γὰρ τὴν τοῦ σώματος καὶ αὕτη τὰς οἰκείας ἐνεργείας διαδείκνυσι»[12], ὅσο, δηλαδή, αὐξάνεται τό (ἀνθρώπινο) σῶμα, τόσο φανερώνει καὶ ἡ ψυχὴ τίς ἐνέργειές της.

Τό σῶμα σύμφωνα μέ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλίαν, δέν ἀποτελεῖ σέ καμμία περίπτωση τὴν φυλακὴν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ κατὰ τόν Ἀπόστολον Παῦλον εἶναι ναός τοῦ ἐν ἡμῖν Ἁγίου Πνεύματος[13]. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός μάς

λέγει ότι «ή ψυχή πάλι έχει συνδεθεί ολόκληρη με όλο τό σώμα, και όχι ένα μέρος της μ' ένα μέρος του· δεν περιέχεται σ' αυτό αλλά τό περιέχει»[14]. Καί σύμφωνα με τόν Άγιο Γρηγόριο τόν Παλαμά, ή ψυχή βρίσκεται σέ κάθε σημείο τοῦ σώματος· συνέχει τό ανθρώπινο σώμα, τό περιέχει, τό συγκροτεῖ, τό συγκρατεῖ καί τό ζωοποιεῖ[15]. Εἶναι, δηλαδή, καί μέσα σέ ολόκληρο τό σώμα, ἀλλά ταυτόχρονα περιβάλλει ἐξωτερικά καί ολόκληρο τό σώμα . Ἡ ψυχή εἶναι αὐτή πού μεταδίδει στά ὄργανα καί τίς αἰσθήσεις τοῦ σώματος δύναμη ζωῆς καί ἀντίληψη τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων.[16]

Ὁ ἄνθρωπος, στήν ολόκληρά του, ἀποτελεῖται καί ἀπό ψυχή καί ἀπό σώμα. Οὔτε ή ψυχή ἀπό μόνη της, οὔτε τό σώμα ἀπό μόνο του συνιστοῦν τόν ὅλο ἄνθρωπο, ἀλλά τό συναμφοτέρο. Ψυχή καί σώμα συνιστοῦν στόν ἄνθρωπο μία ἀδιάρρηκτη ψυχοσωματική ἐνότητα. Ἡ διάρρηξη αὐτῆς τῆς ψυχοσωματικῆς ἐνότητας σηματοδοτεῖ τόν βιολογικό θάνατο τοῦ ἀνθρώπου.

Μετά τόν φυσικό θάνατο τοῦ ἀνθρώπου, ή ψυχή ἀναχωρώντας πρὸς τόν οὐρανὸ ἀναμένει καί ποθεῖ τὴν ἐπανασύνδεσή της με τό σώμα κατά τὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν στήν Δευτέρα Παρουσία, με τό δικό της σώμα με τό ὅποιο ἔζησε στήν γῆ. Τό σώμα, πού θά ἔχει πεθάνει, με ὅποιοδήποτε τρόπο καί σέ ὅποιονδήποτε τόπο, στήν γῆ, θά ἀναστηθεῖ, θά ἀναπλασθεῖ καί θά ἀνακαινιστεῖ κατά τὴν μέλλουσα κρίση με τὴν δύναμη τοῦ Χριστοῦ. «Αὐτός ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καί ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καί οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον»[17].

Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος θά κριθεῖ ὡς ψυχοσωματική ἐνότητα, ὡς ὅλος ἄνθρωπος καί πάλι, διότι αὐτό εἶναι τό δίκαιο, καθὼς ὅ,τι ἔπραξε (καλό ἢ κακό) ή ψυχή στήν ἐπίγεια ζωή της τό ἔπραξε με τό σώμα της[18].

Τό ἀνακαινισμένο σώμα θά εἶναι πνευματικό καί ἄφθαρτο, ὄχι ὅμως καί ἄυλο, ἀφού ἄυλος εἶναι μόνο ὁ Θεός. Ὡς κτιστό, θά ἔχει κάποια ὑλικότητα. Θά ἔχει τίς ἴδιες διαστάσεις. Θά εἶναι διακριτό, θά ἔχει, δηλαδή, σχῆμα ἀναγνωρίσιμο (θά ἀναγνωρίζεται, δηλαδή, ποιός εἶναι ὁ καθένας). Ἡ ψυχή, πού δέν πεθαίνει ποτέ ὄντολογικά, γιατί εἶναι κατά χάριν ἀθάνατη, θά συνδεθεῖ ξανά με τό δικό της ἀνακαινισμένο πλέον σώμα καί θά ἀνασυγκροτηθεῖ, ἔτσι, καί πάλι ὁ ὅλος ἄνθρωπος. Ὅπως σημειώνει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, «τό σώμα ἐκεῖνο θά εἶναι τό αὐτό καί οὐκ αὐτό. Δηλαδή, θά εἶναι αὐτό τοῦτο τό σώμα, πού ὑπῆρξεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλά με ἰδιότητες διαφορετικές»[19].

Τό ἀναστημένο καί ἀνακαινισμένο, λοιπόν, ἀνθρώπινο σώμα θά εἶναι ἄφθαρτο καί πνευματικό καί ὄχι θνητό καί φθαρτό, ὅπως ἦταν στήν βιολογική ζωή του. Ὁ Άγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος σημειώνει ὅτι οἱ νέες ἰδιότητες τοῦ ἀναστημένου

μας σώματος θά είναι άθυνασία, άφθαρία και άτραψία. Αυτό σημαίνει ότι δέν θά άρρωσταίνει, δέν θά πουά, δέν θά γερνά. Ούτε θά έχουμε και τά λεγόμενα «άδιάβλητα» πάθη, όπως ότι πεινάμε, διψάμε, κουραζόμεστε κ.λπ.[20].

Στό έπόμενο θέμα μας θά δοϋμε τήν διαίρεση τής ψυχής, τά μέρη και τίς δυνάμεις της και ιδιαίτερα τήν λογική και τόν νοϋ, τόν όποιο οι Πατέρες άποκαλοϋν τό «ήγεμονικόν τής ψυχής»[21] και μέ τόν όποιο γνωρίζουμε τόν Θεό.

---

[1] Αρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ί. Μ. Όσ. Γρηγορίου, [Ή θέωσις ως σκοπόσ τής ζωής του άνθρώπου](#), Ί. Μ. Όσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος 2000, σελ. 14-15

[2] Γέν. 1, 26-27

[3] Γέν. 2, 7

[4] Άγ. Ίωάννου Δαμασκηνοϋ, *Έκδοσις άκριβής τής όρθοδόξου πίστεωσ*, ΕΠΕ 1, σελ. 210

[5] Όμιλία, πού έγινε στούς φοιτητέσ τής Θεολογικής Σχολής, Holy Cross, τής Βοστώνησ, Η.Π.Α., τό έαρινό έξάμηνο του 2005

[6] Κολ. α' 15

[7] Άγ. Ίωάννου Δαμασκηνοϋ, [Λόγοσ Ψυχοφελής και θαυμάσιος](#), Φιλοκαλία, έκδ. Ί.Μ. Κοιμήσεωσ Θεοτόκου Μπούρα, 2013, τόμ. Δ, σελ. 100

[8] Άγ. Ίωάννου Δαμασκηνοϋ, ό.π.

[9] Άγ. Γρηγορίου Νύσσησ, *Περί ψυχής και άναστάσεωσ ό λόγοσ*, PG 46, 29B, ΕΠΕ 1, σ. 228

[10] Άγίου Γρηγορίου Νύσσησ, *Είς τουδ κοιμηθέντασ*, G.N.O. IX.1, σ. 54.1-10, ΕΠΕ 10, Πατερικέσ έκδ. «Γρηγόριοσ ό Παλαμάσ», Θεσ/νίκη 1990, σελ. 182-183.

[11] Άγίου Ίωάννη Δαμασκηνοϋ, *Έκδοσις Άκριβής τής Όρθοδόξου Πίστεωσ*, PG 94:1088

[12] Άγ. Ιωάννου Σιναΐτου: *Κλίμαξ*, σελ. 136, σημ. 2.

[13] Κορ. Α', 7,19 «*Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι τό σῶμα ὑμῶν ναός τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπό Θεοῦ καί οὐκ ἐστέ ἐαυτῶν*»;

[14] Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως*, «*Ἡ δὲ ψυχὴ συνδέεται τῷ σώματι ὅλη ὅλω καὶ οὐ μέρος μέρει καὶ οὐ περιέχεται ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ περιέχει αὐτό*». ΕΠΕ 1, σ. 128

[15] Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, ΕΠΕ 9, 562, PG151, 260Α.

[16] Άγ. Γρηγορίου Νύσσης, *Λόγος περί ψυχῆς καί ἀναστάσεως*, PG 46, 29B, ΕΠΕ 1, σ. 228

[17] Α' Θεσ. δ', 16

[18] Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως*, ΕΠΕ 1, σ. 560

[19] Άγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Α΄ Κορινθίους Ὁμιλία ΜΑ΄*, PG 61, 357, 4- 6

[20] Ἅγιος Συμεὼν Ὁ Νέος Θεολόγος, ὁ βίος τοῦ Ἁγίου, ἀπὸ τὸν Νικήτα Στηθάτο, κριτικὴ ἔκδοση τοῦ Ἀρχιμ Συμεὼν Κοῦτσα, Ἐκδόσεις ΑΚΡΙΤΑΣ, σέλ. 189-193.

[21] Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως*, «*Ἦγεμονικὸν μὲν γὰρ ψυχῆς τε καὶ σαρκὸς νοῦς*». ΕΠΕ 1, σ. 308

(Πηγή: aktines.blogspot.com)